

TELEGRAFUL ROMAN.

Apere Marția, Joia și Sâmbata

ABONAMENTUL:

Pentru Sibiu pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru monarhie pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru strelnătate pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecezane Sibiu, strada Măcelarilor 47.
Correspondențele Române a se adresa la
Redacțiunea „Telegraful Român”, strada Măcelarilor Nr. 20.
Epistole nefrancate se refuză. — Articuli nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:

Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori
15 cr. rēdul cu litere garmond — și timbru de 30 cr.
pentru fie-care publicare.

Sibiu, 22 Maiu.

Cu această ocaziune vrem să revenim și asupra unei chestiuni, ce s'a sulevat cu ocaziunea desbaterei bugetului ministrului de culte și instrucțiune publică de unii deputați din opozițiune, adecă autonomia bisericei catolice.

Noi ca ricei ai sistemului constituțional nu putem decât să salutăm ideea concepută și să dorim, ca să o vedem cât de curēnd realizată, numai cât tare ne indoim în posibilitatea realizării ei. Clerul cel înalt, episcopatul romano-catolic este din principiu contra acordării de drepturi elementului mirean în biserică, și dovada cea mai eclatantă o vedem, că mirenilor nici până azi nu li se concede cetirea bibliei. Dar să admitem pe un moment, că clerul înalt din Ungaria, episcopatul și-ar dá consensul seu la această, cum s'ar avea lucrul cu curia parală, ar stațiōnă această a procedere, ce ar fi contrară potestațiunii papale, contrară cu organizarea centralistică a bisericei catolice, a le cărei fire se întind din cea din urmă parochie până în Roma, și considerând chestiunea din acest punct de vedere, greutățile sunt cu mult mai mari, ca să le pōtă învinge parlamentul ungar chiar și atunci, când întreg parlamentul fi de o părere.

Argumentele, la cari s'au provocat corifeii ce pledază pentru constituțiune în biserică romano-catolică sunt fōrte plausible, numai cât ele se lovesc de stānci puternice, se lovesc de principiu, de care e condusă biserică apusēnă, care principiu nu suferă constituționalismul, sau apoi trebuie să cadă cu tōte consecințele lui.

Ungaria în legislativa ei la 1868 a acordat ortodocsilor constituționalismul, pentru-că acel constituționalism este basat în canōnele bisericei rēsăritului și nu vine în conflict nici cu episcopatul, nici cu alte doctrine ale bisericei rēsăritului, pe când în biserică catolică înzadar s'ar încercă al introduce, căci cei ce au azi puterea în mână nu o dau așa ușor, ér clerul de jos este mult prea slab ca să se pună în conflict cu episcopatul, dar chiar și când el ar fi tare destul, subordinațiunea militară l constringe ca să se plece, dacă voesca să nu se rumpă.

Dela 1868 se plebea această în circumstanțe ca o chestiune atât de gingașe și complicată, pe carea nu s'a creșut în stare să o pōtă deslega până acum nici un ministru și ori cât de isteț și capabil ni se pare a fi actualul ministru, el singur se va feri a se apucă de realizarea acestui lucru.

Una e la noi în biserică, toți la reformați și unitari și de parte de noi de alta stă biserică catolică cu organizarea ei complicată.

Reformații din Ungaria au și ei mai multe cercuri conduse de câte un superintendent și acestia nu au nici în clin nici în mână cu reformații din alte staturi în cele administrative și de aceea la ei e ușor întocmai ca și la noi a se organiza biserică după provinciile, în care trăesce, până când la catolici o cauză de divorț are să mērgă până la papa din Roma, fie catolicul în America, Australia ori în Ungaria. Ei bine, care ar fi acum forul prim, al 2-lea al 3-lea, și al cătelea for ar fi papa din Roma?

Aceste și alte pedeci sunt de natură gigantică și nu credem, că ne va fi dat ca să le vedem deslegate, decât atunci, când în biserică catolică va mai veni o sguđuire tot atât de puternică ca și cum a fost reformațiunea lui Luther și a conșoților sei.

Poporul catolic din cauză, că el nu are nici o înfringere asupra afacerilor bisericei este preste tot nepăsătoriu față de cele ce se petrec în jurul seu, s'a dădătoriu să se trimită preoți, pe care li află episcopul de demni și dedarea această produce confuziuni între cei de alte confesiuni ori suspițioși, și noi nu avem nici un interes ca să fim suspițioși, ci am dorim ca să se bucure și ei cât de curēnd de sistemul electoral, și să vadă, că acela are și el multe bune în sine, dar are și multe rele, așa, că nu scim de multe ori că în șutul binelui ori al rēului trebuie să trecem mai multe active ori mai multe pasive.

La tot cazul însă uniforma procedere în tōte bisericile ar fi de dorit, căci unde tocmai din cauza constituționalismului se ivesc frecări și divergențe, acele nu ar putea fi exploatate acum de cei de alte biserice pentru vēnare de suflete, cum se întâmplă acum spre dauna bisericei nōstre și spre a celorlalte, până acum numai în favorul bisericei romano-și greco-catolice.

Dar dorința această va fi și va rămână un pium desideriu ar fi de dorit, căci unde tocmai din cauza așa cum e, căci așa cer interesele ei, pe cari nu le cunosc nici chiar cei mai infocați apărători ai autonomiei și nu le vor cunoșce în veci.

Revista politică.

Desbaterile bugetare s'au terminat în dieta din Budapesta. Proiectele prezentate de guvern s'au primit; ér intențiunile opozițiunii nu s'au realizat în fața maiorității covērșitoare a dlui Rudza.

Nici chiar așa numitul „Rudolphinum” n'a dat ansă la cērtă, precum se astepta, și opoziția umilită prin gramul desfășurat de ministrul cultelor și al instrucțiunii cont. Csáky, privește desilusionată

la succesul, ce-l ne însemnat, ce l'a raportat în actuala sesiune parlamentară.

Ca și ministrul Csáky, tot așa și ministrul de iustiție Desideriu Szilágyi și-a dezvoltat programul seu între aplausele și aprobările întregului parlament, programul desfășurat în epistola sa adresată alegătorilor la Pojon și mai târziu prin vorbirea sa, ținută în fața alegătorilor.

Ministrul a cerut spriginul tuturor partidelor, ca să conlucre cu toții la introducerea unor reforme esențiale în resortul iustiției, ce o reclamă împregiurările și progresul, făcēndu-se o mai strictă controlă asupra administrațiunii judiciare ca până acum. Mi voui începe activitatea, a đis ministrul, cu transformarea și estindererea judecătorilor ceruale, casele civile, cari se transpun dela judocătoriile ceruale la tribunale se vor pertractă verbal; e necesară înființarea mai multor table regesci, stabilirea sistemului dreptului material, s'a ferit însă ministrul a face vr'o declarațiune mai hotărîtă în ceea ce privește reforma curților cu jurați și într'oducerea căsătoriei civile.

Archiducele Rainer a făcut cu ocaziunea deschiderii ședinții de sciințe a academiei imperiale o gravă enunciațiune, ce se comentază de întrēga presă a monarhie ca să spună, că pe lângă tōtă activitatea științifică, ce a dezvoltat academia, s'a deschis o luptă contra progresului și luminei, dar speră, că va trece încurēnd această aparițiune tristă.

Enunciațiunea se referă la politica guvernului, care a îngăduit catolicilor a și manifesta o putere mare, încât deși nu s'a realizat încă proiectul principelui Lichtenstein, totuși realizarea lui nu e de parte.

Și remarcabil lucru e, că de față se află la deschidere bărbații cei mai de influință, ministrii cabinetului Taaffe, și că vorbirea a fost ținută cu prealabila incuviințare și învoire a monarhului.

Foile clericale au deschis o luptă vehementă contra acestor enunciațiuni, ér presa partidului „național german” iubilēză pe archiduce, cel mai popular membru al familiei imperiale.

Ultimele evenimente din Sērbia au umplut de mahnire întreaga presă a monarhie în pretenia și poialitatea statului vecin sērbesc. Întrēga presă e agitată și „N. Fr. Presse” merge așa de departe, încât trage la răspundere pe Ristici și deodată cu el pe bărbații de stat austro-ungari.

Nu e demult, dice numita fōie, decând Ristici a declarat, că ex-metropolitul Mihaie, va fi primit în Sērbia numai ca un om privat, și în adevēr el a

FOIȚA.

Documente pentru limbă și istoriă.

Codicele „Mateiu Voileanu.”

Manuscriptul II.

(Urmare.)

Alt text.

„Grăiașce Psalmista la Psalm 74 dicēnd:
Păharul în mâinile Domnului cu vin neamestecat, plin de amestecare, și turnă dintr'aceste în ceea, droșdiile lui nu se lepădară, și vorbia toți pēcătoșii pământului.

Tâlcul.

Păharul închipuesca mânia lui Dumnezeu, că așa đice prorocul Isaia (cap 51 stich 17). Învie Ierusalime, carele ai bēut păharul urgiei din mâna Domnului etc. etc.

Înceherea și aici se face cu 2 sentență pentru curvie și beție de cartea lui Iisus Sirach. Cap 19 stich 2.

Pe fața următoare stă inscripția următoare:

Psalmul 136 în versuri:

La apa Vavilonului

Jelind de țara Domnului etc.

Rēndul al 20 din acest Psalm ne arată o corectură, și anume după rēndul:

„De te-aș uita țară sfântă” stă rēndul următoriu:

„Atuncia se fie smântă,” și după un semn stă pe margine:

„Sē-mi fie mie osēndă,” dovadă, că i-a mai convenit rēndul din urmă, care stă în legătură mai strînsă și este și mai clar.

Pe fața următoare se află un pasagiu din cartea Ruthei, cap 1, stich 20, 21, despre Naomia, și istoricul cum a mers Naomia la Aviteni, și cum s'a reñtors la Vifleem.

Pe 5 pagini următoare aflăm Psalmul întâiu din psaltirea lui David, dimpreună cu tâlcul lor.

Urmēză apoi pe alte 3 pagini o căzanie la ómeni morți, și după această o orație în Crăciun.

Pe cele 3 foi la sfērșit aflăm vecernia de Rusalii. Pe pagina din urmă aflăm numai începutul Condacului dela Pogorirea Duchului Sfânt: „Când sau pogorît limbile amestecând, despărțitau” — și cu acestea se încheie materialul din acest manuscris, căci alte foi nu s'au mai aflat.

În manuscrisul acesta dăm la mai multe locuri preste scrisore strēină, și la pagina 123 sub această scrisore strēină aflăm notița făcută de acest scriitoriu:

„Pe aici a scris Rafail Ieromonach Husea din mânăstirea Drăgușului.

Notițele mai de importanță din cartea această le-am însemnat, unde am înșirat materialul.

Când s'a scris materialul de pe paginile din urmă, nu mai aflăm. La cazania pentru ómeni morți aflăm notița următoare: „Logofēt Mateiu eu am scris această căzanie.” Logofēt Mateiu s'a făcut nu e însemnat, se vede însă, că în anul 1741 a fost terminat materialul din cartea această, deore-ce partea cea mai însemnată, materialul până la pagina 162 s'a încheiat la 22 August, 1741.

Manuscriptul III.

Manuscriptul acesta stă din puține foi, nume pe 27 de fețe tractază viața Sfântului Grigorie, după care urmēză pe 6 fețe epistolia, care o a trimis Dumnezeu din ceriu, scrisă de Mateiu Voileanu, fiul acestuia, la anul 1818.

Pe fața următoare a manuscrisului aflăm următoarea notiță:

„S'au făcut pace cu muerile Mijestilor în casa lui Popa Ioan Săbăul pentru vrașba, care au avut fără de judecată, să dea una câte o făgă de ceară de câte un măriș.

S'au scris în Brotei, 1768 Septembrie 8 zile.

(Va urma).

Prot. Ioan Danovici.

fost primit cu o pompă mai grandioasă ca a unui principe, ba ce e mai mult, reprezentantul rusesc, Persiani, a fost cel dintâiu, care a binevenat, pe metropolitul, când a pus din nou piciorul pe pământul patriei, care l'a alungat; ér bărbatul, carele pe vremea espulsării purta cărma țerei și se afla în fruntea cabinetului, geme în temniță cu cătușele de mâni. În acest timp panslavismul a secerat o nouă victorie. Țarul Alecsandru, covârșit de intrigele panslavismului, a pus pe capul ficei principelui de Muntenegru coróna, încredințând o cu marele principe Petru Nicolaievici. Acest articol l' incheie cestionata foice astfel: În adevér un tablou „îmbucurătoriu“ ne presentă ađi bina, pe care va trebui să se termine odată drama cestiunei orientale! Garașanin un prinsoneriu, fanaticul filo-rus Mihail éráși în Belgrad și fica principelui muntenegrén în pozițiune de a pune pe cap coróna unei mari princese rusesci. Din aceste puține trăsuri se cunoște situațiunea, ea e a se mulțami bărbațitor de stat austro-ungari.

Sinodul eparchial din Arad.

În ședința a IV-a se pune la ordinea zilei continuarea raportului comisiei organizătoare, carea cu privire la raportul presiului delegațiunei congressuale, referitoriu la cauzele de despărțire ierarhică de cătră coreligionarii sërbi, propune și sinodul enunță:

Sinodul luând act din acest raport despre zelosa activitate a onoratei delegațiuni, dá espresiune simțemintelor sale de bucurie și de recunoștință pentru taptete complinite, pentru continuarea activității onoratei delegațiuni, pentru stăruințele ei spre intentarea și continuarea proceselor de despărțire ierarhică. Incăt pentru noua pornire îmbucurătoare manifestată din partea cealaltă, carea doarece o eventuală complanare pe calea amică a cauzelor de acea natură, — sinodul le salută cu bucurie în speranță, că vor fi sincere și inspirate de simțul adevăratei loialități și din partea coreligionarilor sërbi.

Se pune la ordinea zilei raportul comisiei scolare, carea propune ca sinodul în general să ia la cunoștință raportul senatului bisericesc din Arad.

La desbaterea specială propune ca sinodul să ia la cunoștință punctele din raport referitoare la introducerea cuincuenalelor profesorilor dela seminariu.

Cu privire la censurarea manualelor pentru scólele elementare sinodul aviséză consistoriul a îngrijii de procurarea manualelor de lipsă, încredințând censurarea aceluia unei comisii constatătoare din profesorii dela seminariul diecesan și din cei mai practici învățători dela scólele noastre populare.

Cu privire la înființarea unei scóle de fete, împreunate cu o preparandie de fete sinodul aviséză consistoriul a rezolvii această cestiune până la procsima sesiune sinodală.

Se ia la cunoștință, că consistoriul a luat dispozițiuni pentru a se ridică pomicaltura în scólele noastre confesionale, și că examenul de calificatiune învățătoresc l'au depus în anul trecut 23 de învățători și o învățătrésă.

La alumneul diecesan sunt 62 de elevi întreținuți cu provedere din partea diecesei. În institutul pedagogic cercetéză prelegerile 76 de elevi, ér în cursul pregătitoriu 24, de toți 100 de elevi.

La jurisdicțiunea consistoriului aradan aparțin 389 de scóle. Prunci obligați la frecuentațiunea cotidiană sunt 20,458 de genul bărbătesc și 16,912 de cel femeesc, de toți 37,370. Dintre pruncii obligați la scóla cotiniană a fost de față la esamene 9,432 de băeți și 4,813 fete, de toți 14,245. Numérul tinerilor obligați la scóla de repetițiune este de 6,162 de bărbați și 5,851 de femei, de toți: 12,013. Dintre acestia au fost de față la esamene 287 de genul bărbătesc și 159 de genul femeesc, de toți: 446; ér acesta provine din împregiurarea, că esamenele se țin în timpul de vară, când pruncii din anul scolaru 5 și 6, precum și cei din scóla de repetițiune sunt reținuți de părinți și aplicați la lucrul câmpului.

În decursul anului cifra frecuentațiunei scolare atât în cea ce privește scóla cotidiană, cât și scóla de repetițiune este mai mare, și anume dintre pruncii obligați a cercetă scóla, o cercetéză factice 45—75 procente. Cifra frecuentațiunei scolare este mai favorabilă în inspectoratul Vingei, în al Chisineului și al Birchizului.

Între învățători sunt 335 de preparanđi absoluți, dintre cari 276 sunt provăduți și cu testimoniu de calificatiune, 32 sunt preoți în comunele, unde oficiul preoțesc este imbinat cu cel învățătoresc, ér restul este cu pregătiri mai puține. Coruri vocale, și respective de plugari, sunt preferitoriu aparținătoriu la jurisdicțiunea consistoriului aradan 57, scóle de pomărit și de legume 187, în 15 scóle se propune și albinăritul, ér în 6 se propune și mētăsăritul. Edificiile scolare corespunđătore sunt 334, dintre cari 301 sunt adiuatate cu tóte recuisitele necesare.

La gimnasiul din Arad cercetéză prelegerile 52 români greco-orientali, la scóla reală 4, în preparandia de stat 5, de toți 61 de indiviđi.

La Timișóra avem în gimnasiu elevi de confesiunea noastră 49, în scóla reală 18, în scólele industriale și comerciale 8, de toți 75. În gimnasiul din Sarvașiu sunt 35, ér în cel din Seghedin 22.

Sinodul luând aceste date la cunoștință, aviséză consistoriul:

a) până la procsima sesiune sinodală să deplinescă în mod definitiv catedrele dela institutul preparandial, cari sunt ocupate numai în mod interimal.

b) Cifra frecuentațiunei să se constate nu numai din rezultatele esamenelor, ci și din umblarea pruncilor la scóla în decursul anului pe basa rapórtelor lunare inspectorici, și din acestea să se arete adevărata stare a frecuentațiunei și tot de odată să se arete, dacă această cifră s'a ameliorat, sau a scăduț față de anii anteriori.

c) Pe viitoriu să se raporteze sinodului și despre catechisațiunea tinerilor de confesiunea noastră, cari cercetéză scólele medii din H. M. Vársárhely, Keeskemét și Nagy-Körös.

d) Cu privire la ameliorarea salariilor profesorilor dela seminariul diecesan sinodul adóptă propunerea consistoriului cu amandamentul deputatului Paul Rotariu, că pentru profesorii ordinari ai institutului să se introducă cuincuenalie de câte 100 fl. și apoi pe această basă să se procedă și la regularea pensiunei membrilor corpului didactic.

(Va urmá.)

Corespondențe particulare

ale „Telegrafului Român.“

Câmpul-pânei, 20 Maiu, 1889. Joi în 30 Maiu st. n., ziua înălțării la ceru a Mântuitorului nostru, s'a ținut la stațiunea călei ferate din Șibot serbarea desvélirei monumentului ridicat de societatea istorică și archeologică din comitatul Hunedórei întru amintirea gloriósei lupte din „Câmpul-pânei“ din anul 1479.

Un public numéros a asistat la această festivitate, care a decurs spre mulțămirea generală și preste asteptarea inițiatorilor. Un tren separat — angagiati anume pentru această festivitate — a adus o mulțime de óspeți din Deva, Simeria și Oréstie, la cari sunt a se aminti și numeroșii óspeți din S. Sebeș și din comunele de prin pregiur.

Festivitatea s'a început conform programei stabilite. Parochul ref. din Oréstie Fülöp Géza a salutată pe óspeții sosiți prin o cuvântare insufletită.

După ținerea serviciului divin au venit la rând oratorii oficióși. Parochul gr. or. din comuna Șibot, părintele Simeon Sécărea, la însărcinarea Escelenției Sale Păr. arhiepiscop și metropolit Miron Romanul s'a urcat pe pedestalul monumentului și a ținut un discurs comemorativ în onorul zilei festive. Discursul a dat un scurt dar fidel tablou despre marele eveniment dela 13 Octobree 1479 și a accentuat, că în acel an „concordia și unirea națiunilor din Transilvania a raportat învingerea strălucită din câmpul-pânei — și a sfârșit prin un apel călduros la concordia tuturor filor acestei patrii, întré cari românii totdeauna s'au distins prin simț adevărat patriotic și prin devotament cătră dinastie. Discursul a fost întimpinat cu sgomotose aprobări și aplause. Delegatul Escelenției Sale și-a făcut datorința spre deplina mulțămire a óspeșilor români și străini — pentru care rezultat îi exprimăm mulțămitele noastre sincere*).

După parochul gr. orient. s'a urcat pe tribună parochul comunității evangelice săsesci din Oréstie, dl Fr. Wilh. Schuster, cunoscut ca bărbat literat și istoric. Distinsul orator într'un discurs de aprópe una óra a desfășurat cu multă cunoștință de cauză împregiurările istorice, ce au premers bătăliei din Câmpul-pânei, apoi însași bătălia cu tóte circumstanțele sale și trăgénd o paralelă istorică între bătălia această și cea dela Mohács a aréat, că numai concordia și unirea între fii acestei patrii vor puté să ne scape de catastrofe viitoare. Discursul instructiv al ilustrului orator, predat cu adevărată vérvă retorică, a aflat un echou viu în inimile publicului mai ales sas și român.

După această au ținut în ordinea programei discursul final dl Solyom Fekete, presidentul tribunului din Deva. — După desvélirea monumentului, acesta a fost primit sub scutul oficiului călei ferate prin inspectorul suprem de căi ferate, dl Novák.

După terminarea ceremoniei oficióse publicul s'a risipit pentru a se distrage fie-care după cum a vrut.

În urmă trebuie să amintesc, că societatea istorică și archeologică din comitatul Hunedórei a voit să se arete cu ocasiunea acestor festivități, că este liberă de șovinism național și vrea să dovedescă toleranță națională, dar nu a dovedit această, pentru-că tóte peripețiile festivității, în deosebi decorurile publice au fost exclusiv maghiare și ce e mai întristătoriu pentru românii — redactorul inscripțiunei de pe monument — dl Réthi Lajos, ne a inscris pe noi în text cu vechiul epitet batjocoritoriu de „oláh.“ — Nu s'a putut moderá nici în față unui eveniment istoric a nu ne presentá posterității maghiare cu odiosul epitet de „oláh“.

* Și foile unguresci se exprimă favorabil încât privește vorbirea părint. Sécărea. Ár fi de interes — credem noi — să se publice această vorbire. Red.

Împregiurările actuale au detras mult din valoarea acestei festivități. Românii — fii vitrigi ai acestei patrie — ar fi sërbat al patruelea centenariu al bătăliei din Câmpul-pânei cu alte sentimente de bucurie, dacă săménța unirei și concordiei — sădită în sângerosul pământ dela Șibot — nu ar fi fost coplesită de polomida unui periculos șovinism și exclusivism național.

Să sperăm, că dacă nu mai curénd cel puțin la viitorul centenariu, fii Transilvaniei fără deosebire de naționalitate și confesiune se vor întruni pe acest clasic pământ ca fii egal îndreptățiți ai patriei comune pentru a sərbători marele eveniment istoric cu adevărat entusias general. X.

Apel.

Cetitorii nostri 'și vor aduce aminte de un tractat al dlui avocat Nicolau Strevoiu, publicat în ȝiariul nostru în anul 1887, în care în modul cel mai succés s'a descris fazele, prin care a trecut procesul credincioșilor nostri din parochia Brașov-cetate, sau mai bine ȝis, cum o biserică fundată de fii de ai bisericei noastre, și fundațiuni însemnate create de români, în urma unui proces cu rezultat atât de nefavorabil și fatal pentru noi românii, parochienii din numita parochie astăzi sunt total lipsiți de biserică și aprópe de ori-ce avere bisericescă, și sunt avisați a recurge — ca cei mai sëraci credincioși — la caritatea creștinilor de o religiune și de un neam. Trist și duros lucru acesta, dar stăm în față faptului implinit. Recomândăm deci cu tótă căldura acest apel și primim cu plăcere ori-ce oferte spre administrare la locul competent, stând la dispozițiune și cu o listă de colectare.

Apelul esmis de comitetul parochial e următoriu:

Pe la finitul seculului trecut, pe timpul stăpânirii liberalului și inbitorului de dreptate Iosif II-lea, mai mulți creștini ortodocși români și greci, cetățeni și locuitori în cetatea internă a Brașovului, după multe lupte, ridicară în numita cetate o biserică ortodocsă pentru toți creștinii ortodocși, fără deosebire de naționalitate, în special pentru români și greci sub numele: „Biserica Sfintei Treimi“.

Zidirea bisericii se termină în anul 1788. Serviciul divin se celebra alternativ, în limba română și grécă, până atunci, până când se primiră în sinul acestei biserici și companiști greci.

În cetatea Brașovului se afla pe atunci, afară de cetățeni ortodocși indigeni, și așa numita compania privilegiată grecescă, ai cărei membri nu erau cetățeni ai statului austro-ungar, ci sudți otomani de legea ortodocsă, cari încă din seculul al XVI-lea căștigară unele privilegii pentru purtarea negoșului levantin și aveau în cetatea internă a Brașovului, într'o clădire privată, o mică casă de rugăciune.

Din ordin mai înalt această casă de rugăciune a companiștilor fú cassată, ér membrii ei fură încorporați la nou-înființata biserică a cetățenilor. Întrând companiștii în biserică cetățenilor, la a cărei înființare ei nu dăduseră nici un ban, nu se mulțămiră a fi egal îndreptățiți cu cetățenii, de cari și pentru cari se înființase biserică, ci pretinseră exclusivul drept de dispozițiune asupra bisericii și asupra afacerilor bisericesci, motivând această nedreptă și absurdă pretensiune cu aceea, că numai ei sunt privilegiați și că numai ei au fost până atunci în drept de a avé biserică sau casă de rugăciune în cetatea internă a Brașovului. Totdeodată pretindeau companiștii cu stăruință eschiderea limbei române din biserică. Deórece fundatorii bisericei, în parte mare români, voiau cu ori-ce preț a păstrá limba română în biserică, se încinse între cele două partide, cari din cetățeni și companiști se transformară acum în partida română și grécă, un proces, care a durat, cu puține intreruperi, un secul întreg, adecă dela 1788 până la 1888. Anchete preste anchete urmară.

Deórece înainte de anul 1848 biserică ortodocsă română din Transilvania nu era egal-îndreptățiță cu celelalte biserici, ci numai suferită: de aceea tóte anchetele se făceau de autoritățile statului; ele aducea, și hotăriri în această afacere curat bisericescă. Aceste hotăriri se perondară aprópe un secol, dând drept când românilor când grecilor.

La anul 1868 biserică ortodocsă română din Transilvania fú recunoscută prin lege de egal îndreptățiță și autonomă. Românii din cetatea Brașovului nu întârđiara de a cere dela organele bisericei autonome, să rezolveze cestiile lor bisericescă. Aceasta se și întâmplă printr'o hotărare a Consistoriului arhiepiscopesc din Sibiiu. Pe basa canónelor și actelor fundatiionale biserica Sf. Treimi a fost declarată de românescă grecescă, cu limba de serviciu românescă și grecescă. Biserica și averea ei a fost încredințată creștinilor români și greci, ca să o administreze pe baza principiului de paritate.

Acum începură protestele și recursele grecilor la ministeriul unguresc de culte, după cari urmară anchete preste anchete și ordinațiuni preste ordinațiuni, până-ce în fine la anul 1880 printr'un rescript

regesc se regulă cestiunea bisericeii în mod provisoriu astfel, ca *limba românească*, fii admisă în biserica Sf. Treimi ca *egal-îndreptătită cu cea grecească*, era administrațiunea averii bisericeii și se încredință unei comisii compuse din români și greci.

Rezolvirea definitivă fu rezervată unei hotărâri ulterioare judecătorești. Spre acest scop fu adus în anul 1881 un articol de lege, prin care rezolvirea acestei cestiuni curat bisericești, se avisază tribunalelor. În anul 1882 s'a esoperat dela Maiestatea Sa împăratul regele și rescript, prin care se dispune, că afacerea noastră bisericească să fie judecată de tribunalul din Budapesta. În fine ministrul unguresc de culte și instrucțiune publică, prin ordinațiunea sa din același an, dispune, ca românii ortodocși dela biserica sf. Treimi din cetatea Brașovului, cari nu cereau schimbarea situațiunii create prin Inaltul rescript ce este, în termen de 6 luni să începă procesul pe cale judecătorească pentru proprietate la numita biserică și la averea ei, fiind-că la din contra atât biserica cât și averea ei va fi predată exclusiv în posesiunea grecilor.

Prin această ordinațiune ministerială românii au fost puși în dilemă, ca sau să începă proces în contra grecilor, sau să rezigneze la dreptul lor la acea biserică.

Românii ortodocși din cetatea Brașovului, pe deoparte nevoind, ca biserica și averea ei să nu intre în exclusiva posesiune a grecilor, erau pe de altă parte basali în dreptatea cauzei, se resolvară a începe procesul în contra grecilor.

Dar *deceștiunea lor fu amară!* Deși în decursul procesului prin acte autentice era constatată neîndoielnic, că biserica din cestiune fu înființată de români și de greci pentru români și grecii ortodocși, totuși românii în toate trei instanțele fură respinși cu cerea lor de a fi admisi ca membri ai bisericii Sf. Treimi, era biserica a fost declarată prin sentințele judecătorești în mod definitiv de biserică națională grecească, va să dăcă de proprietate exclusivă a acelor câteva familii grecesci, ce se aflau în Brașov. Prin aceste sentințe a fost declarat de avere „națională grecească” și donațiunea fericitului principe român Grigorie Basarab de Brancovean în preț de preste trei sute de mii floreni, lăsată în administrațiunea acestei bisericeii spre scopuri culturale și umanitare pentru toți creștinii din Brașov, fără deosebire de naționalitate.

Prin această rezolvire atât de neașteptată a cauzei noastre bisericești comuna noastră biserică a primit o lovitură grea, lovitură de mărte. Acea comună română bisericească odată înfloritoare, care o parte însemnată din averea sa a jertfit-o pentru înființarea gimnasiului și a celorlalte școle românești din Brașov, era ceealaltă parte de avere a fost înghițită de cheltuielile cele mari ale unui proces atât de lung și costisitor; și este în primejdie de a apune cu totul.

Ea de sine nu se mai poate ridică la pozițiunea ceii compete. Membrii ei, în parte mare comercianți prin războiul din Brașov și în consecință prin ruina negoțului din Brașov odată înfloritoriu, sunt reduși în averen lor. Cu toate acestea, pentru a și înființa o biserică demnă pentru un oraș ca Brașovul, românii din cetatea Brașovului n'au fost nepăsători, ci ei au colectat între sine o sumă oare care destul de considerabilă pentru împregiurările lor de astăzi însăși cu mult parte mică, chiar a corăspunde scopului. În această tristă, pentru a desparată situațiune, apelăm la bunul simț și la generositatea conaționaliilor și coreligionarilor noștri din toate părțile pentru ajutoare; având voie spre acest scop dela Ven. Consistoriu sub Nr. 3444.

Avem mare lipsă de ajutoriu și încă de însemnat ajutoriu.

Și se nu se trecă cu vederea, că biserica română din Ungaria are cu totul altă însemnatate decât în alte părți, deore-ce la noi biserica este singurul teren legal pentru dezvoltare în viața națională românească; era în special comuna română bisericească din cetatea Brașovului, după aședămintele bisericeii noastre constituționale, este chemată a administra gimnasiul școlile reale și comerciale. Comuna bisericească fără biserică nu poate esista.

Desființarea comunei bisericești ar fi o adevărată calamitate pentru cultura poporului nostru din Brașov.

Pentru culegerea de ajutoare sunt rugați toți amicii înaintării culturii românești, cărora spre acest scop li-se trimit liste de colectare.

Banii colectați sunt a se adresa președintelui Comitetului parochial, Părintelui B. Baiulescu în Brașov. Brașov, în 15/27 Maiu, 1889.

Comitetul parochial român ortodocș din cetatea Brașovului.

Bartolomeiu Baiulescu, preș. Nicolae T. Ciurcu, I. G. Ioan, Dimitrie Stănescu, Diamand I. Manole, Costantin I. Popasu, George B. Pop, Petru Nemeș, Nicolae Strevoiu, Petra Petrescu, Simion Damian, Ioan Popca, Petrache M. Zănescu, Nicolae Pîlă, notar.

Varietăți.

* (Dela Curtea). Diariul berlinez „Börsen Ztt“ comunică scirea, că precum are informațiuni din Viena, Maj. Sa monarhul nostru intenționează ca să denumescă de moștenitoriu al tronului austro-ungar pe ficia răposatului arhiduce Rudolf. — Conform unei dispozițiuni preafinalte vânătoarele dela Gurghiu, se vor continua și de aici încolo decătră a membrii familiei imperiale. — Archiducele Stefan a cerbit cripta capușinilor și după o mică rugăciune la sicriul Archiducelui Rudolf a depus pe sicriu un frumos buchet de flori.

* (Himen.) Dl Iosif Magda, cleric absolut și d-șora Lucreția Lasleu își vor celebra actul cununiei lor la 30 Maiu v. a. e. în biserica rom. gr. or. din Feneșul de munte.

* (Asentarea.) În comitatul Sibiiului s'a făcut asentarea din 13—28 Maiu. Obligați la asentare au fost 2823 feciori, dintre cari însă aprăpe jumătate și anume 1062 nu s'au prezentat. Dintre cei prezenți au fost declarați apți a purtă arme 581 feciori.

* („Albina” pentru crescerea fetelor). Cetim în „Familia”: Direcțiunea institutului de credit și economii „Albina” din Sibiiu a înscințat comitetul Asociațiunii transilvane, că adunarea generală a numitului institut, ținută la 29 Martiu a. e. a votat din suma destinată spre aședări de binefacere 500 fl. pentru trebuințele curente ale școlii „Asociațiunii”, apoi 500 fl. cu scop, ca din acele să se creeze 10 stipendii de 50 fl. pe anul școlastic 1889/90 pentru copiii de părinți mai săraci, care vor fi primite în internatul institutului „Asociațiunii”. Condițiunile concursului le va pute stabili comitetul Asociațiunii fără vre o restringere, deore-ce institutul „Albina” nu și rezervă nici un drept. Întraga sumă dăruită de 1000 fl. s'a transpus în contul curent al Asociațiunii. Comitetul a luat act cu mulțămintă. În scop de a se putetă face la timp cu mărirea stipendiilor, secretariatul fu însărcinat de a pregăti până la procșima ședință a comitetului un proiect de concurs.

* (Oficerii la glóte.) În anul acesta se vor ține cursuri pentru oficerii, cari vor să servescă la glóte numai în Budapesta, și anume se vor începe în 17 Iunie. Reflectanții, cari vor să fie la infanterie vor primi instrucțiunea la sembrăfada de honveđi Nr. 1, ér cei cari aspirază de oficerii la cavalerie o vor primi la reg. de husari Nr. 1 Suplicele au să astérnă până în 8 Iunie. a. e. n.

* (Ovațiune) Profesorul dela universitatea din Cluș Dr. Géza Entz a fost chemat de profesor la politehnicul în Budapesta. Junimea universitară din Cluș i-a arangiat din acest incident un conduct cu facile.

* (Diariu nou.) O imbucurătoare scire se comunică din Bucovina. În Cernăuți va apără cu începutul lunii Iuliu un diariu de și politic. Direcțiunea se compune din d-nii: baron Victor Stírcea, Tudor cav. de Flondor, bar. Eudocșiu Hurmuzachi și Dr. Ioan Lupul. Felicităm pe inițiatorii, și urăm viață lungă organului menit a apără interesele românilor bucovineni.

* (Un diar german condamnat.) În șilele trecute s'a pertractat în cond un proces contra diariului german „Kölnische. Ztg”, din cauza, că a vătămă prin insinuațiuni pe Ioubert, directorul băncii din Paris. Tribunalul polițienesc l'a condamnat la 10,600 franci pedépsă.

* (Esposiția „maghiară” în Viena.) Delegații reuniunii agricole rurale a reuniunii forestiere și ai ministeriului de agricultură au ținut o conferință în Pesta, cu privire la participarea la esposiția ce se va arangia în 1890 în Viena. Participarea a fost acceptată în principiu. S'a hotărât mai departe a se întreprinde pașii necesari la comitetul executiv al esposițiunii vieneze, ca esposițiunea ungară să fie separată și să pórte titula: *Terile corónei sf. Stefan*, astfel ca să fie cu totul desparțită de celelalte țeri cislaítane. Tot deodată s'a pus de condițiune, ca esposițiunea ungară să și aibă cercul seu de activitate autonom cu o comisiune autonomă. Preliminarul cheltuelilor s'a ficsat cu 20,000 fl.

* (Esposiția din Paris.) După cum cetim în „Románul” dl Bibescu, comisariu general român la esposiția a dat în 30 Maiu s'era în cărciuma românească și prin care au asistat mai mulți bărbați distinși ai Franciei.

Dl Bibescu a rostit un discurs în care a șis în substanța: „Ca român, v'espim profunda noastră gratitudine. Poporul român a voit să accepte invitația Franciei; el a înțeles, că trebuie să ia parte la lupta pacinca a inteligenței — în care nu se șia ce să se admire mai mult — a locușei minunate pregătită de Francia óșpeșilor sei s'au al produselor datorite muncii și geniului națiunilor. Sunt

d-nilor mândru de a fi aci stegarul țerei mele, mândru de a fi trecut cu d'ensa peste toate pedecile, mândru de a fi încă o modestă trăsura de unire între patria română și patria francesă. În urmă principele a ridicat un șost în onórea d-lui Carnot, și altul în care s'a esprimat astfel: „Béu în sănătatea Franciei, care decând cu nenorocirile sale nemeritate, nu încetează de a lucră și de a se mări în sinul păcii ce o asigură de trei ani în lumea civilizată. (Lungi aplause). Ca răspuns, dl Tirard mulțămesc comisariului general român pentru cuvintele sale binevoitru; face elogiul dlui Bibescu spunându i scumpul nostru compatriot, cu toate că e român.” Președintele consiliului ridică în urmă un toast pentru prosperitatea României, sora Franciei, și care realizază toate progresele sciinții moderne fără a perde nimic din caracterul seu oriental, a cărui esposițiune e un specim în atât de interesant, musica lăutarilor a cântat în timp de anchetului.

Bibliografie.

A esit de sub tipariu „Catechese” pentru pruncii școlari din școlile elementare poporale. După Georgiu Mey, preot în Schwörzkirch din diecesa de Rottenburg de Titu Budu paroch gr. cath. în Sat-Sugatag, protopopul district. Mara etc. Edițiunea II. Gherla, proprietatea și editura „Cancelariei Negruțiu” 1889. Preț 1 fl.

„Lumina pentru toți”, revistă pedagogică, apare în Bucuresci de două ori pe lună, calea moșilor. Nr. 138. director Eniu Bălțean. Abonamentul pe an 12 lei. Cuprinsul Nrului 21 și 22. anul IV, 1—30 Aprile următoriu: Afacere de abonament, Redacțiunea. — Sentințe pedagogice pronunțate de diferiți ómeni mari, adunate de Gh. Cristea. — Din metodică sciințelor matematice în școla primară, de V. Gr. Borgovan, profesor de pedagogie la școla normală superióră de institutori din Bucuresci — Dece populare, (din mame „Gaz. Pop.” — Literatura populară, (din mica-mi colecțiune) Lit. St. Reverean — Didactica Magna, de Amos Comenius, tradusă în românește de Petru Gârbovicean dr. în filosofie și pedagogie, profesor de filosofie la seminarul central și de limba română la școla normală a societății din Bucuresci. — Cântece populare, culesse de Gh. Gheorghiu, invetătoriu în comuna Călinești-Botoșani. — Lucrul manual în școlile primare, conferința ținută la ateneul din Bucuresci, în s'era șilei de 4 Martiu 1889 de dl Serafim Ionescu, revisor școlariu. — Schițe din istoria pedagogiei, continuate de St. Roscior. — Organizația clerului, Eniu Bălțean — Educațiunea de sine însuși, (Convorbiri literare), M. Strajan — Bugetul școlilor rurale, E. B. — Pedagogia sau teoria educațiunii, a metóde și a disciplinei, de E. B. — Sciința la îndemâna tuturor, sau viața omului și a animalelor, Edem. — Congresul didactic — Două cărți bune. — „Gutitul” și românii din Maramurș. — Rotațiunea institutorilor urbani, Eniu Bălțean. — Statistica școlilor poporale din Transilvania, Banatul românesc și din țara ungurescă în anul școlariu 1886—87, publicată de ministeriu unguresc. — Diverse.

Colectă

pentru nenorocii prin foc în comuna Ernea-susescă. (Urmare.)

A mai contribuit:

1. Preacuvioșia Sa dl archim. și ases. cons Dr. Ilarion Puscariu	2 fl. —
2. P. O. D. dir. seminarial Ioan Hannia	5 fl. —
3. P. O. D. ases. cons. Z. Boiu	1 fl. —
4. P. O. D. „ „ M. Lazar	1 fl. —
5. Preast. D. „ „ și căp. ces. reg. în pens. P. Lucuța	1 fl. —
6. Preast. D. avocat Dr. Octavian Russu	1 fl. —
7. Preast. D. avocat și jude de tablă în pens. A. Cimponeriu	1 fl. —
Suma	12 fl. —
Până acum cu totul	136 fl. —

Loterie.

Sâmbătă 1 Iunie 1889.

Buda: 35 64 24 48 18

Bursa de Viena și Pesta.

Din 1 Iunie 1889.

	Viena	B.-pesta
Renta de aur ung. de 6%	—	—
Galbin	5.62	5.48
Napoleon	9.43 ¹ / ₂	9.42
100 marce nemșeci	58.05	58.05
London (poliță pe de trei luni)	118.65	118.80

Cancelaria Negruțiu

în Gherla — Szamos-Ujvár — Transilvania

deschide abonament pe anul 1889

la

„**Amicul Familiei.**” Ziaru beletristic și enciclopedic-literariu — cu ilustrațiuni. — Cursul XIII. — Apare în 1 și 15 și a luni în numeri câte de 2—3 câte cu ilustrațiuni frumoase; și publică articlii sociali, poesii, povești, piese teatrale ș. a.; — mai departe tractează chestiuni literare și științifice cu reflecțiuni la cerințele vieții practice; apoi petrece cu atențiune viața socială a românilor de pretutindene, precum și a celorlalte populațiuni din patriă, și străinătate; și prin glume în mare parte ilustrate nisuesce a face câte o oră plăcută familiei strivite de grigile vieții; și preste tot nisuesce a întinde tuturor indivișilor din familie o petrecere nobilă și instructivă. — Prețul de prenumerațiune pe anul întreg e 4 fl., pentru România și străinătate 10 franci — lei, plățibili și în bilete de bancă ori marce postali.

„**Preotul Român.**” Ziaru bisericesc, scolastic și literariu — cu ilustrațiuni. — Cursul XV. — Apare în broșuri lunare câte de 2½—3½ câte; și publică portretele și biografiile arhierilor și preoților mai distinși, precum și alte portrete și ilustrațiuni, — mai departe articlii din sfera tuturor științelor teologice și între aceștiia mulțime de predice pre Dumineci, sărbători și diverse ocațiuni, mai ales funebrale, — apoi studii pedagogice-didactice și științifice-literari; și în urmă tot soiul de amănunte și sciri cu preferința celor din sfera bisericescă, scolastică și literară. — Prețul de prenumerațiune pe anul întreg e 4 fl. — pentru România 10 franci — lei, plățibili și în bilete de bancă ori marce postali.

— **Colectanții primesc gratis tot al patrulea exemplariu.** —

— **Numeri de probă se trimit gratis ori-cui cere.** —

Tot de aici se mai pot procura și următoarele cărți din editura proprie:

Renascerea limbei românești în vorbire și scriere învederită și aprețiată de Dr. Gregoriu Silași. (Op complet). Broșura I. II și III. Prețul broș. I. II. câte 40 cr. — Broșura III. 30 cr. Toate trei împreună 1 fl.

Merinde dela scôlă, sau învățături pentru popor, culese din ziarul unui scolaru de Dr. Georgiu Popa. — Opu acesta, pentru poveșuirile lui valorose, are să ocupe un loc de frunte în bibliotecile noastre poporale. Dl autor a avut nimerita idee, de a publica prin opul de față un ziaru de scôlă, ce și-l făcuse ca elev de anul I. al scôlei poporale superioare din Câmpeni, va se dăcă, pe când era în al 4-lea an de scôlă. În acest ziaru se cuprind diferite impresiuni din copilărie, atât din scôlă cât și afară de scôlă: o colecție bogată de diferite poveștiri primite dela învățătorul seu, pe cari autorul le-a prelucrat și desvoltat cu multă îngrijire. Cele mai fundamentale principii cu privire la morală, religiune, naționalitate, igienă, economie, istorie etc. etc. se află în acest op, așa, că singur numai câteva din cele 32 capitule, cum ar fi d. e. capitulul despre fumăt, despre curățirea trupului etc. ar fi de ajuns pentru a merita să nu lipsescă din nici o bibliotecă poporală românească. Opu cuprinde 289 pag. 8°. — Prețul unui esempl. cu porto-francat e 1 fl. 10 cr.

Barbu cobzariul. Novelă originală de Emilia Lungu. Prețul 15 cr.

Puterea amorului. Novelă de Paulina C. Z. Rovinar. Prețul 20 cr.

Idealul pierdut. Novelă originală de Paulina C. Z. Rovinar. Prețul 15 cr.

Opera unui om de bine. Novelă originală. — Continuarea novelei: „**Idealul pierdut**” — de Paulina C. Z. Rovinar. Prețul 15 cr.

Miseriile sociale. Novelă de Paulina C. Z. Rovinar. Prețul 20 cr.

Fântâna dorului. Novelă poporală de Georgiu Simu. Prețul 10 cr.

Codrean craiul codrului. Baladă de Georgiu Simu. Prețul 10 cr.

Ultimul sichastru. Tradițiune de Georgiu Simu. Prețul 10 cr.

Bunica și nepoțelul. Schiță din sfera educațiunei. După Ernest Legouvé de G. Simu. Prețul 10 cr.

Probitatea în copilărie. Schiță din sfera educațiunei. După Ernest Legouvé. Prețul 10 cr.

El trebuie să se însore. Novelă de Maria Schwartz, traducere de N. F. Negruțiu. Prețul 25 cr.

Branda sau nunta fatală. Schiță din emigrarea lui Dragoș. Novelă istorică națională. Prețul 20 cr.

Numerii 76 și 77. Narațiune istorică după Wachsmann, de Ioan Tanco. Prețul 30 cr.

Herman și Dorotea după W. de Goethe, traducțiune liberă de Constantin Morariu. Prețul 50 cr.

Ifigenia în Tauria. Tragedie în 5 acte, după Euripide, tradusă în versuri de Petru Dulfu. Prețul 30 cr.

Carmen Sylva. Prelegere publică ținută prin Vincențiu Nicôra, prof. gimnas. — Cu portretul M. S. Regina României. Prețul 15 cr.

Poesii de Vasiliu Ranta-Buticescu. Un volum de 192 pagine, cuprinde 103 poesii bine alese și arangiate. Prețul redus (dela 1 fl. 20 cr. la) 60 cr.

Trandafiri și violele, poesii poporale culese de Ioan Pop Reteganul. Un volum din 14 coale. Prețul 60 cr.

Tesaurul dela Petrosa sau Cloșca cu puii ei de aur. Studiu archeologic de D. O. Olinescu. Prețul 20 cr.

Biblioteca Săténului Român. Cartea III. IV. cuprind materii foarte interesante și amuzante. Prețul de ambele 50 cr.; — câte una deosebi 30 cr.

Biblioteca Familiei. Cartea I. cuprinde materii foarte interesante și amuzante. Prețul 30 cr.

Colectă de rețete din economie, industrie, comerț și chemie. Prețul 50 cr.

Economia pentru scôlele poporale de T. Roșu. Ed. II. Prețul 30 cr.

Spicuire din istoria pedagogiei la noi — la români de D. V. Gr. Borogovan. Prețul 15 cr.

Manual de gramatica limbei române pentru scôlele poporale în trei cursuri de Maxim Pop profesor la gimnaziul din Năsăud. — Manual aprobat prin Ministerul de culte și instrucțiune publică cu rescriptul de datul 26 Aprilie 1886 Nr. 13193. — Prețul 30 cr.

Nu me uita. Colecțiune de versuri funebrale, urmate de iertăciuni, epitafe ș. a. Prețul 50 cr.

Carte conducătoare la propunerea calculărei în scôla poporală pentru învățători și preparanți. Broș. I. scrisă de Gavril Trif, profesor preparandial. Prețul 80 cr.

Cuvântări bisericesci la tôte sărbătorile de preste an de Ión Papiu. — Un volum de preste 24 câte 8° mare, papir fin. — Numele dlui I. Papiu este mult-mai binecunoscut clerului român, decât să fie de lipsă a mai racomanda acest nou product al d-sale. Clerul român a învățat a i aprețui scrierile d-sale pentru însemnata lor valoare literară. Noul tom de predici întrece încă tôte volumurile de predici edate până acum, prin întocmirea sa, — având o notiță istorică la fie-eare sărbătoare, — care arăta timpul întroducerei, fazele prin cari a trecut și modul cum s'a stabilit respectiva sărbătoare. — Prețul unui esemplariu cu porto francat e 2 fl. v. a.

Cuvântări funebrale și iertăciuni pentru diferite casuri de mörte, întocmite de Ión Papiu. — Acest volum de preste 24 câte cuprinde: 8 cuvântări acomodate pentru ori-ce casuri ordinare de mörte, 4 pentru casuri ordinare de mörte întemplate în timpuri diferite ale anului, 10 la casuri ordinare însă mai speciali de mörte, 4 la înmormântarea ömenilor bătrâni, 5 la înmormântarea pruncilor, tinerilor și a junilor, 9 la casuri de mörte speciali; — apoi pe mai bine de patru câte urmăză o mulțime de iertăciuni precedate de o întroducere generală în iertăciuni, și anume: 1 iertăciunile bărbatului dela muere, 2 — a muierii dela bărbat, 3 — a părintelui dela fi, 4 — mamei dela fi 5 — a fiilor dela părinți, 6 — a fratelui sau surorii dela frați și surori, 7 — a nepoșilor dela moși, möße, buni, bune, străbuni, străbune, 8 — a nepoșilor dela unchi și mătușe, 9 — dela nemuri și consăngeni mai depărtați, 10 — dela consoți de aceeași ocupațiune, 11 — dela binefăcători, amici, cunoscuți și dela toți creștinii adunați. Recomandăm clerului român acest bogat volum de cuvântări funebrale și iertăciuni lucrute amăsorat tuturor cerințelor preoțimeii fungente la casuri funebrale. — Prețul unui esemplariu spedat franco e 2 fl. v. a.

Cuvântări bisericesci. Tom III, scrise de Ión Papiu. — Acest tom cuprinde predici pe Dumineci și se estinde pe 12 câte 8° mare. — Prețul unui esemplariu spedat franco e 1 fl. v. a.

Orientele catolic sau concordanțele tradițiunei, în două limbi — română și latină, tractează despre primatul bisericii și se estinde pe 22 câte 8° mare. Scrisă de Ión Papiu. — Opu acesta a fost recesant favoritoriu și laudat și de foile străine. — Prețul unui esemplariu spedat franco e numai 1 fl. 50.

Resultatele filosofiei sau cunoscințele cele mai de frunte despre natura spirituală a omului, despre relațiunile și scopul lui espuse în mod popular de profesorul Dr. Iosif Frapporti și prelucrate în traducere liberă (cu facultate dela autorul) de Ión Papiu. — Acest op, care se estinde pe 11 câte 8° e foarte acomodat ca premiu pentru cei ce absolvă scôla poporală, se vinde cu prețul numai de 50 cr., esemplariul espedat franco.

Manual catehetic pentru primii ani scolastici, prelucrat după I. A. Fritz de Basiliu Rațiu, fost profesor de s. scriptură, catehetică și metodică în seminarul archidiececan din Blaș, actualminte vicariu archiepiscopesc în Făgăraș. — Acest op de mare însemnătate pentru literatura catehetică română este o prelucrare liberă, schimbând unele aplicări practice cu altele reerate de relațiunile și lipsele băeșilor nostri, őr ceremoniele bisericesci, înlocuindu-le cu cele prescise și usitate în biserica noastră română. În note se arată și procederea, ce are să observe catechetul față cu discipulii sei. Acesta scriere are să fie un îndreptariu în mâna catecheșilor, învățătorilor și a părinților la instrucțiunea religiösă-morală, ce au să o dea micilor băeși. — Prețul unui esemplariu din acest op, — care poartă clausula aprobărei, Prea ven. Ordinariat metropolitan din Blaș și care cuprinde 222 pag. 8°, având mai multe poesii în text, — esempl. 1 fl. v. a.

Omiliile celui dintru sfinți parintelui nostru Ión Gură-de-aur la epistolele sfântului post. Paul cătră Tit și Filemon. Traduse de Constantin Morariu. Prețul unui esemplariu cu porto francat e 60 cr.

Dumnezeesca Liturghie, a celui dintru sfinți parintelui nostru Ión Chrysostom, compusă din operele aceluia sânt părinte de Ión Boroș paroch gr. cat. și ases. consist. Prețul unui esemplariu cu porto francat e 40 cr.

Cele mai eftine cărți de rugăciuni:

Mărgăritariul sufletului. Carte bogată de rugăciuni și cântări bisericesci foarte frumos ilustrată. Prețul unui esemplariu broșurat e 40 cr., legat 50 cr., legat în pânză 80 cr., legat mai fin 1 fl., legat în piele 1 fl. 30 cr., în legătură de lux 1.50—2.50.

Micul Mărgăritariu sufletesc. Carticică de rugăciuni și cântări bisericesci — frumos ilustrată, pentru pruncii scolari de ambe secsele. Prețul unui esemplariu broșurat e 15 cr., — legat 22 cr., legat în pânză 26.

Carticică de rugăciuni și cântări pentru pruncii scolari de ambe secsele. Cu mai multe icöne frumoșe. Prețul unui esemplariu e 10 cr.; 50 = 3 fl.; 100 = 5 fl.

Visul Prea santei Vergure Maria a Născătoarei de D-deu urmat de mai multe rugăciuni frumoșe. Cu icöne frumoșe. Prețul unui esemplariu legat și spedat franco e 12 cr., 50 esemplare 5 fl., 100 esemplare 9 fl. v. a.

Epistolia D. N. Iisus Christos. Prețul unui esemplariu legat și spedat franco e 15 cr. 50 esempl. 6 fl., 100 esempl. 10 fl. v. a.

[8] 1:—50

A se adresă la „Cancelaria Negruțiu” în Gherla — S.-Ujvár — Transilvania, unde se cumperă acții dela bance cu prețurile cele mai bune.